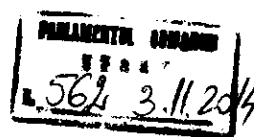

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată *„Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali”*, inițiată de domn deputat PSD Liviu Harbuz și un grup de parlamentari aparținând Grupurilor parlamentare ale PSD și UNPR (Bp. 340/2014).

I. Principalele reglementări

Această inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea*

Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, propunându-se, în principal, introducerea votului obligatoriu pentru toți cetățenii, cu excepția celor în vârstă de peste 80 de ani și a cetățenilor români cu boli cronice, instituindu-se sancțiuni în cazul nerespectării acestei obligații.

Totodată, prin inițiativa legislativă se propune introducerea, pe paginile buletinului de vot, a unui patruleter alb în interiorul căruia va fi imprimată sintagma „*niciunul dintre candidați nu corespunde*”, denumit, potrivit *Expunerii de motive*, „*vot alb*”.

Potrivit *Expunerii de motive*, „*Prin introducerea votului obligatoriu în România, ar putea fi certificată și obligația civică a cetățenilor de a-și alege reprezentanții. Astfel, fiecare cetățean și-ar manifesta opțiunile și și-ar îndeplini o obligație civică față de societatea în care trăiește. De asemenea, acest lucru poate fi privit și ca o metodă de a responsabiliza cetățenii, determinându-i să se implice în desemnarea viitorilor conducători*”. Conform inițiatorilor, votul alb „*ar reprezenta o sancțiune pentru clasa politică, care ar deveni mai responsabilă față de cetățenii ale căror interese le reprezintă*”.

II. Observații

1. Potrivit art. 36 din *Constituția României, republicată*, cetățenii români au posibilitatea de a-și exprima opțiunea politică, prin vot, în cadrul tuturor consultărilor electorale. Această posibilitate a fost reglementată sub forma unui drept, și nu a unei obligații, așa cum rezultă, în mod explicit din prevederile art. 62 alin. (1) și ale art. 81 alin. (1) din *Legea fundamentală* („... *prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat*”).

În consecință, o reglementare în sensul instituirii obligativității prezenței la vot a cetățenilor, precum și excepțiile de la aceasta, nu s-ar putea face decât printr-o lege de revizuire a *Constituției* (orice reglementare la un nivel legislativ inferior fiind, în mod automat, neconstituțională).

2. În ceea ce privește **pct. 3** al inițiativei legislative, prin care se propune completarea art. 8 din lege cu un nou alineat, **alin. (6)**, în sensul reglementării posibilității alegătorilor de a vota la altă secție de votare decât cea la care este arondată strada sau localitatea unde își au domiciliul, urmând să li se elibereze un înscris în acest sens, de la secția de votare unde și-au exercitat dreptul de vot, menționăm că *Legea nr. 35/2008* a instituit conceptul de repartizare a alegătorilor pe secții de votare în funcție de strada sau localitatea unde aceștia își au domiciliul sau reședința. Acest concept stă la baza funcționării Registrului electoral și a întocmirii listelor electorale permanente, precum și a copiilor de pe listele electorale permanente, care se utilizează în ziua alegerilor, în cadrul secțiilor de votare.

Concret, listele electorale permanente se întocmesc pe localități și cuprind toți cetățenii cu drept de vot care domiciliază în localitatea pentru care ele au fost întocmite. Listele electorale permanente se întocmesc la comune, pe sate și, după caz, străzi, iar la orașe, municipii și subdiviziuni administrativ-teritoriale ale municipiilor, pe străzi și, după caz, blocuri. Listele electorale permanente cuprind, în ordinea numărului imobilelor în care locuiesc alegătorii, numele și prenumele, domiciliul acestora, codul numeric personal, seria și numărul actului de identitate, seria și numărul cărții de alegător, numărul circumscripției electorale pentru fiecare tip de scrutin sau, după caz, al colegiului uninominal și numărul secției de votare.

Odată înscris în Registrul electoral cu adresa de domiciliu, alegătorul poate să adreseze Autorității Electorale Permanente o cerere pentru înscrierea sa cu adresa de reședință.

Din prevederile art. 26 alin. (2) – (4) și art. 22 alin. (6) din *Legea nr. 35/2008*, rezultă, cu claritate, intenția legiuitorului de a organiza procesul electoral astfel încât fiecare alegător să fie repartizat la o anumită secție de votare, unde se va regăsi și va putea semna în copiile de pe listele electorale permanente.

Trebuie avut în vedere faptul că, față de alegerile pentru Președintele României sau alegerile pentru Parlamentul European, în cazul cărora teritoriul țării constituie o singură circumscripție electorală, iar candidații sunt aleși la nivel național, în cazul alegerilor pentru Camera Deputaților și Senat, teritoriul țării este divizat în mai multe circumscripții electorale, iar candidații sunt aleși la nivel de colegiu uninominal. Pe cale de consecință, alegătorul care are domiciliul sau reședința într-o anumită circumscripție electorală și aparține unui anumit colegiu uninominal nu poate vota la o

secție de votare în care au loc alegeri pentru un alt colegiu uninominal și, evident, pentru un alt candidat.

3. Referitor la propunerea de instituire a votului alb, precum și stabilirea ca dacă aceste voturi însumează 50% plus unul să se organizeze un nou tur de scrutin, precizăm că, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 35/2008*, sunt considerate voturi albe buletinele de vot introduse în urnă care nu au fost ștampilate de către alegători. Procesele-verbale de consemnare a rezultatelor votării de la toate nivelele (de la cel al secțiilor de votare la cel al Biroului Electoral Central) specifică numărul de voturi albe distinct de cel al voturilor nule și de cel al voturilor valabil exprimate. Voturile albe nu indică opțiunea politică a alegătorilor.

În literatura de specialitate, voturile albe sunt asimilate, deseori, unei forme de protest a cetățenilor față de candidații propuși. Partizanii votului alb susțin că posibilitatea exprimării unui vot de protest ar avea ca efect direct reducerea abstenționismului. Este vorba despre „*o cerere simbolică de a se conferi legitimitate protestului printr-un vot alb*”.

Distincția dintre votul util și votul de protest face trimitere la două concepții distincte privind alegerile și semnificația votului. Atunci când votul este văzut ca o posibilitate a celor guvernați de a participa la alegerea guvernanților, votul util reprezintă „*adaptarea strategică a alegătorului la oferta electorală, ținând cont de miza instituțională a alegerilor, de paleta de candidați între care are de ales și de modul de scrutin*”¹. Scrutinele uninominale majoritare restrâng posibilitățile votului util. Dacă un alegător vrea ca votul său să aibă greutate va trebui să se orienteze către partidul majoritar sau principalul său oponent cu șanse de câștig, mai degrabă decât spre partidele mici. În cazul sistemelor proporționale și, deci, plurinomiale, alegătorii au la dispoziție o plajă mult mai largă de alegeri, iar candidații propuși de partidele medii sau chiar de partidele mici pot avea șansa de a ajunge în competiția finală.

Votul poate fi privit, însă, și ca o modalitate de consultare a opiniei celor guvernați prin intermediul căreia aceștia își exprimă aprobarea sau dezaprobarea față de guvernanți și de funcționarea sistemului politic. În acest caz se poate vorbi despre un vot de protest, care reprezintă opțiunea electoratului cu privire la partide sau la candidați fără a ține cont de

¹ Olivier Duhamel – Yves Meny, *Dictionnaire constitutionnel*, Presses Universitaires de France, 1992, pag. 1076

necesitatea formării unei majorități politice. Votul de protest vizează critica globală a întregului sistem politic.

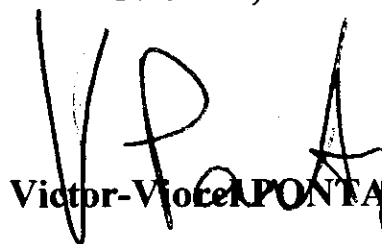
Considerăm că scopul principal al alegerilor parlamentare nu este acela de a consemna opiniile și resentimentele alegătorilor, ci de a desemna, printr-o procedură democratică, reprezentanții cetățenilor în cadrul forului legislativ. Tocmai de aceea guvernele nu încurajează votul alb, așa cum nu încurajează nici abstenționismul, tendința sistemelor electorale fiind aceea de a da curs expresiei voinței majorității cetățenilor, care s-a manifestat în favoarea anumitor candidați.

Voturile albe reprezintă o opțiune a alegătorilor care nu trebuie ignorată, dar asimilarea unui vot de tipul „*niciunul*” cu voturile valabil exprimate prin care s-a optat pentru un candidat anume, este de natură să modifice în mod artificial și nenesecar formulele de calcul reglementate de *Legea nr. 35/2008*, care, în prezent, reflectă cu acuratețe opțiunea politică a alegătorilor.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.**

Cu stimă,

Victor-Victor PONTA

Domnului senator Călin-Constantin-Anton Popescu-Tăriceanu
Președintele Senatului